

„Viața și alegerile Episcopului Hossu, lupta lui cu sinele și încrederea de care a dat dovadă s-au răsfrânt inevitabil asupra binelui comun”.*

PS Mihai Frățilă**

„Domnul ne poruncește să iertăm, să lăsăm toată judecata Lui; iertăm din suflet și cerșim iertare Domnului pentru dâșii, pentru dreapta pocăință. Ținut în această situație (în închisoare), mi-a rămas puterea rugăciunii; mă străduiesc să mă țin strâns de Domnul, să cerșesc harul pentru a bine-plăcea Lui în toată clipa vieții, slujind pe această cale cauza sfintei noastre Biserici”. Astfel își încheia în 1961, în domiciliul forțat de la mănăstirea Căldărușani, episcopul Iuliu Hossu memoriile în caietul unde și le-a așternut clandestin, caiet care a ajuns până la noi prin grija unui frate al său. Mai avea de trăit nouă ani de viață, bând paharul suferinței până în ultima clipă a vieții.

Nici o urmă de resentiment sau amărăciune în aceste gânduri! Episcopul a rămas prevenitor față de toți, fără deosebire confesională, păstrându-și încrederea și răbdarea în credință. Și-a oferit astfel lupta umiltoare a singurătății și a neputinței vârstei ca ardere de tot. A făcut-o dimpreună cu rugăciunea și cu jertfa Sfintei Liturghii pe care zilnic a celebrat-o în chilie.

Pentru Biserica din care fac parte, dar și pentru cultura românească – faptul că anul 2025 a fost pus sub emblema Episcopului Iuliu Hossu este un lucru formidabil. Acel personaj discret, dintr-un colț de fotografie, care a citit declarația de unire a Ardealului cu țara mamă și care a sfârșit nu departe de București, într-un domiciliu forțat, fără să abdice de la curajul și bucuria de a păstra și purta iertarea pretutindeni unde greii pași ai vieții sale l-au condus, este, iată, în centrul sesiunii de la Academia Română.

Viața și alegerile Episcopului Hossu, lupta lui cu sinele și încrederea de care a dat dovadă s-au răsfrânt inevitabil asupra binelui comun. În timpul războiului, sub ocupația horthystă, Episcopul Hossu, însuflețit de credința sa, n-a pregetat să vină în ajutorul semenilor săi evrei persecutați și osândiți. Mai târziu, pe când dictatura comunistă trâmbea cu emfază sfârșitul religiei, episcopul a continuat să fie martor al unei Biserici clandestine care nu s-a prăpădit! Și-a luat viața în mâini, a continuat să se roage, a purtat iertarea peste tot în iadul persecuției, oferind pacea acolo unde ea a fost primită și a pregătit viitorul. Un viitor neîngrădit de nimeni – prin energia și perseverența credinței personale!

Inspirat de crezul său, omul credincios știe că merită „să trăiască pentru altceva decât pentru sine, să facă ceva în lupta cu adorația propriului statut, să creadă atunci inclusiv în valoarea voinței sale, să fie fidel unui crez al moralității, indiferent de cât ar putea fi de dezamăgit, mizând pe propria schimbare în bine înainte de a o aștepta de la semenii săi”. Aceste reguli n-au cum să apună în atenția omului, indiferent cât de înalte pot să ajungă cotele progresului.

Prin trecătorile vieții, oamenii așteaptă și cerșesc, la rândul lor, atenția celorlalți și se simt vii doar fiindcă sunt băgați în seamă de ceilalți. Credința în importanța pe care și-o dă fiecare, prezumția de a se descurca singuri și vanitatea de a-și inventa idolii – la care ne **închinăm cu egoistă strictețe, tipică intereselor personale ale fiecăruia și care ne înrobește posibilitățile** –

*Alocuțiune susținută la Sesiunea omagială „Anul Cardinal Iuliu Hossu” (29 ianuarie 2025, Aula Academiei Române)

**Episcop al Episcopiei Greco-Catolice „Sfântul Vasile cel Mare” de București

păstrează întotdeauna gustul amar al fatalității.

Veșnic confrunțați cu sfâșierea dintre bine și rău, rezumându-ne la rumoarea vieții, nu vom fi dispuși să mai recunoaștem mobilul băătăiei cu sinele. Exaltând gratuit infatuări patriotarde, a ieșit la iveală cu agresivitate autosuficiența de stampă religioasă, care nu are de-a face cu spiritul Evangheliei. Or, interiorizarea, semnul spiritualității în toate culturile care se pretind marcate religios, precedă efortul de autodepășire al omului și se oprește câtă vreme viața noastră merge înainte orbește.

Exemplul lui Iuliu Hossu ne încurajează să nu ne lăsăm dezgustați de referințele culturii, abandonând tezaurul acestor valori în mâna celor care profită de buna credință a oamenilor. Nu ne putem găsi mântuirea, folosindu-ne de numele lui Dumnezeu și exaltând supunerea în fața fărădelegii sub pretextul afilierii creștine, al naționalismului care rămâne pururi disprețuitor și extremist. Adevăratele schimbări se construiesc la școala libertății și a răspunderii, capabile să-i ofere vieții demnitate și speranță. Tocmai de aceea, istoria nu poate fi răscumpărată prin resemnare și nici prin vanități romantice. Cu toate că trăim astăzi într-o lume confuză, virtutea nu este o realitate circumstanțială. Nimic nu este cu neputință celor care știu să investească, cu determinare și modestie, în judecățile istoriei, să facă din studiu și cercetare un tezaur al adevărului în slujba celorlalți. Cu fiecare evocare a unei figuri de talia Episcopului Iuliu Hossu primim, așadar, răspunsurile la două întrebări:

- Ce anume „alegem” să sărbătorim evocând o asemenea personalitate?

- Ce anume i-a permis să nu eșueze, să nu-și rateze viața?

În general, maniera de a celebra academic momentele istorice nu are nimic în comun cu patriotismul de bravadă sau cu atitudinile revanșarde. În figura lui Iuliu Hossu descoperim un portret interior autentic, dăinuind peste timp, fără inspirații meschine și fără mizeria demagogiilor impenitente și preacuvioase care, în orice epocă, nu pot înțelege de ce Isus a venit pentru toată lumea, nu „doar pentru noi”. Există cel puțin o performanță „contabilă” pe care sigur și spiritul Evangheliei, dar și lumea profană o apreciază: aceea de *a crește în omenie prin devotamentul față de semenii*.

Ca episcop greco-catolic de București, sunt bucuros să salut – astăzi, aici, la Academie – nu numai sensul datoriei față de memoria lucrurilor, față de cercetare și studiu, dar mai ales față de imperativul conștiinței morale! Fără o asemenea măsură orice instituție respectabilă se expune zădărniceii și pierde perspectiva înnoirilor interioare.

Credința, familia, libertatea – plătită cu sânge – curajul, sacrificiul, dragostea, devotamentul sunt toate laolaltă micile-mari strategii ale ființei umane de a-și depăși epoca, Viața nu poate face rabat de la omenie. Nefiind făcută să se irosească în triumfuri și aplauze, descreșterile istoriei – dincolo de lipsa de consistență a ființei umane – oferă, în fond, măsura binelui și poartă în sine realitatea răscumpărării. Altfel, nimeni nu rezistă în timpuri dificile, dacă nu păstrează simțul că persoana e mult mai mult decât trupul, decât chiar siguranța sănătății și a comodităților sale; că e mai mult decât un compromis lumesec, o idee politică, un calcul utilitar.